

Vrijdag 2 juni 1916 – ochtendeditie

De suikerkwestie (KVdW)

Brussel, 29 mei.

Na u in mijn vorig schrijven aangetoond te hebben wat gedaan was geworden om de suikerbevoorrading te regelen voor de overige duur der campagne 1915-16, zo, dat ieder een gelijk deel in wat nog overblijft zal krijgen, vroeg ik wat men had beslist voor het volgende suikerjaar. Ge weet reeds dat ik u een bepaald en afdoend antwoord schuldig zal blijven, - zo goed, trouwens, als al wie je daarover zou raadplegen. Niet omdat uw nieuwsgierigheid misplaatst is, maar omdat, geloof ik, nog geen definitieve beslissing is gevallen. Ik kan intussen de verwachting enigszins korten met de voorspelling dat, zo de jongste uitdeling, die ieders portie voor de maand april moest betekenen, ons vierhonderd grammen per hoofd heeft bezorgd, de volgende uitdeling, deze voor mei, zeshonderd gram zal bedragen, en dat men ons, naar het schijnt, voor juni daarenboven vijf kilogram per gezin verstrekken zal, tot het maken van confituur. Deze laatste mededeling is niet voorbarig: er zal, naar ik uit goede bron verneem, het nodige gedaan worden om te beletten, dat het zo gewenste buitenkansje ons ontgaat.

Dit alles is, voor het ogenblik, zeer geruststellend; en wij zijn het zo gewoon geworden, alleen nog van en voor het ogenblik zelf te leven, als echte armen, die wij zijn, dat wij ons daarmee tevreden zouden stellen.

Dat dit echter voor ons het allergrootste gevaar zou zijn, hebben gelukkig klaarziende geesten ingezien, zij hebben nagegaan, wat de mogelijkheid van het vasthouden der voorraden suiker betekent en ten gevolge heeft.

Zo danken wij aan senator Emile Vinck een verslag over het vraagstuk, dat, voor zover ik weet, nog geen officiële sanctie van het Duitse beheer ontvangen heeft, maar geheel uitgaat in de lijn van de nu onlangs voor de lopende campagne getroffen maatregelen, zodat het dan ook maar heel logisch zou zijn, het aan te nemen en de besluiten ervan toe te passen.

Hoe doet de zaak zich voor de campagne 1916-17 voor, voor zover daar reeds iets over gezegd kan worden?

Men schat de opbrengst van die campagne op 110.000.000 kg voor de zeven bezette provincies, het etappegebied dus niet inbegrepen. Zoals ik u in mijn vorige brief schreef, bracht 1915-16 aan bruto suiker 95.000.000 kg op. Er komt dus een vermoedelijke vermeerdering van 15.000.000 kg. Anderdeels heeft het Duits bestuur verleden jaar 40.000.000 kg opgeëist; onlangs echter heeft het Generaal-Gouvernement het besluit genomen, alle uitvoer, elke opeising, alle aankoop voor de bezettingstroepen van elke inlandse voedingswaar te verbieden. Dus ook van suiker. Daar nu voorlopig geen reden bestaat om te menen, dat deze maatregel zal ingetrokken worden vóór met de verdeling van de nieuwe suikervoorraad begonnen wordt (tegen midden oktober dus), kunnen wij het er voor houden, dat de 40.000.000 kg, verleden jaar opgeëist, dit jaar voor de Belgische bevolking zullen behouden blijven, en wij aldus onze volle opbrengst zullen genieten.

Deze voorraad is ruim voldoende voor het normale gebruik van ons volk, welk gebruik, zoals ge reeds weet, veertien kilo per hoofd en per jaar bedraagt. Hij zal ons vermoedelijk toelaten, af te zien van de invoer der 12.000.000 kg, die wij dit jaar voor nijverheidsdoeleinden uit Holland moesten betrekken.

Deze gunstige toestand moet ons echter niet verleiden tot al te grote gerustheid; hij moet ons vooral niet doen verlangen naar de verkoopsvoorwaarden van vóór de oorlog; normale opbrengst brengt niet gedwongen normale exploitatie mee. Ziehier waarom.

Men dient eerst en vooral rekening te houden met de prijs. Daar is in de eerste plaats af te rekenen met de prijsverhoging van de suikerbieten. Van 35 F is deze tot 55 F gestegen. Dit heeft natuurlijk een eerste weerslag op de suikerprijs, te meer, omdat men moet aannemen, dat het suikergehalte van 1000 kg bieten, vroeger 150 à 160 kg, ditmaal om allerlei redenen vermoedelijk niet meer bedragen zal dan 130 kg, hetgeen de suikerprijs vermeerderd met 15,33 F de honderd kilo, en de prijs der gekristalliseerde suiker van 45 op 60,33 F brengt. Daaraan dienen toegevoegd de 20 F rechten, zodat de prijs al 80,33 F wordt. Ik heb u in mijn vorige brief verteld, dat de courtage van 25 centiemen per baal op 5 procent van de waarde was gebracht, dus. 4,01 F per 100 kg, tegen 80,33 F hetgeen de prijs per 100 kilo opvoert tot 84,34 F. De kleinhandelaar heeft daarenboven recht op 10 centiemen winst: onze suiker zal ons dus 95 centiemen het kilo kosten, wat twaalf centiemen meer is dan tegenwoordig.

Weliswaar kunnen de twee laatste prijsopdrijvende posten geheel worden afgeschaft, en het zijn de fabrikanten zelf, die ons daar het middel van aan de hand doen: immers zijn zij, zoals gemeld, rechtstreeks hun productie aan de verbruiker gaan verkopen, zonder tussenkomst der makelaars; aldus werd er op de courtagekosten bespaard. Nog steeds heffen zij hierbij de winst, die aan de kleinhandelaar toekomt; maar een paar regels reglement kan aan die wederrechtelijke handeling een einde stellen. Aldus zou de verbruiker de suiker aan 85,33 F (95,33 F geraffineerd) komen te staan: de tegenwoordige prijs dus, op weinig na. Op één grote voorwaarde echter: dat wij aan speculatie ontsnappen. Want, gesteld dat wij aan de exploitanten van tegenwoordig, de makelaars

nl, ontsnappen door het generaliseren van rechtstreekse verkoop van producent aan verbruiker, niets zal de fabrikant beletten, naar willekeur de middeltjes aan te wenden van die makelaars; hetgeen natuurlijk en zo mogelijk afdoend, dient vermeden.

Daar heeft senator Vinck dan ook het volgende op gevonden: alle suiker, in welke toestand ook, wordt van meet af en zonder tussenpersoon opgekocht door een centrale organisatie, hetzij het Nationale Comité, hetzij een centraal bureau, de gemeentemagazijnen, of verder elk ander organisme dat voor de fabrikanten enerzijds, voor de verbruikers anderdeels alle mogelijke waarborgen oplevert, zo financieel voor de eersten, als inzake rechtmatige verdeling voor de anderen. Om alle ophopen en vasthouden te beletten, wordt de suikerkaart ingevoerd. Daar de gehele voorraad zal zijn opgekocht en men zich alleen in vastgestelde magazijnen van suiker zal kunnen voorzien, is alle bedrog uitgesloten.

Financieel worden de operaties zeer eenvoudig: men zou betalen bij maandelijkse afkorting, zodat de opbrengst der ene maand de schuld der volgende dekt. De fiscus eist slechts na twee maand betaling der verschuldigde rechten: deze zouden dus ook reeds door het publiek zijn opgebracht tegen de vervalddag.

Het voorgestelde centraal organisme zou niet alleen de suiker voor de dagelijkse mondbehoeften opkopen: ook de suiker, bestemd voor nijverheidsgebruik, zou onder haar bevoegdheid vallen. Dit geheel in het voordeel van die nijverheid. Wij hebben immers gezien, dat men verleden jaar gedwongen is geweest, gebruik van inlandse suiker voor nijverheidsdoeleinden te verbieden. De fabrikanten hebben zich dan ook suiker moeten aanschaffen in Holland, - natuurlijk aan prijzen die het normale cijfer ver te boven gingen. Nu nog kunnen zij geen suiker krijgen dan tegen 185 F de 100 kg. Het spreekt vanzelf, dat de verbruiker daar in de eerste plaats de last van te dragen kreeg,

en dat anderdeels de productie er onder leed, tot schade van de werkkrachten, anders al ruim genoeg getroffen. - Dit jaar, wij zagen het, zal de eigen, Belgische opbrengst groot genoeg zijn, om niet alleen alle invoer onnodig te maken, maar om de nijverheid, naar dezer behoeften, van inlandse suiker ruimschoots te voorzien tegen normale prijzen.

Aldus zou de suikerkwesitie een volledige oplossing vinden, die geheel overeenstemt met de tegenwoordige noden. Het nieuwe ervan kan sommigen afschrikken: de heersende toestanden hebben echter al zoveel nieuws noodzakelijk gemaakt, waar wij thans dankbaar voor zijn! Ik toonde aan, dat het voorstel van de heer Vinck in de lijn ligt van de voor de tegenwoordige campagne getroffen maatregelen: er bestaat dan ook maar weinig twijfel, of men zal het aannemen, na beraadslaging, natuurlijk, met de producenten, die bij de regeling trouwens geen schade lijden kunnen. Alleen de uithongeraars van hun eigen landgenoten verliezen erbij: dat men hun de kop in kan drukken is echter maar heel gelukkig! ...

Het leven te Antwerpen.

Geestelijke noden. (Van onze correspondent Emanuel de Bom).

Antwerpen, 29 mei.

We hadden het over Samaritanen – en dat er ook een barmhartigheid is die zich om geestelijke noden bekommert.

Ja, het is zo: primum vivere. Wat wilt ge al filosoferen, als ge het moet stellen zonder spek, reuzel, patatten, ja met een minimum brood, zonder te gewagen van al de vettigheid van deze aarde, die thans, niet al te graag, maar zoveel mogelijk met gelatenheid, gederfd wordt? Maar men kan toch niet altijd van aardappelen spreken, en –

men leeft niet bij al zulke ingrediënten, als ik daar even opsomde, alleen.

Wij hebben geestelijke noden. We lijden bittere geestelijke nood. Ons volk is helaas vele jaren aan dat lijden gewoon, gewoon in pathologische mate, dat het er zich geen rekenschap meer van geeft. Dit volk moet dus eerst van die nood bewust worden gemaakt, en als het die nood terdege heeft leren kennen, dan moet daaraan worden voldaan. Nog op verre na niet genoeg weten onze mensen dat met hun volle bewustzijn, maar deze grote, droeve tijd is er een die tot inkeer noopt, die velen, ook zij, die er eertijds het minst aan deden, dwingt tot nadenken en buitenstoffelijke overweging. En dan het stille verdriet, erger dan lichamelijke ellende, dat in stilte voortwoekert, de karakters aantast, een volk ondermijnt in zijn beste kracht, in zijn volharding, zijn zelfzin, in zijn zedelijk leven ...

Is het een gering onderwerp? Wie durft te zeggen, dat, naast de kwestie der voeding, die van geestelijke hulp, van zedelijke bijstand niet minstens even belangrijk is?

En van waar gaat ons volk die steun, die opmontering, die hartversterking, waar nu iedereen behoefte aan heeft, krijgen? Velen, ook die vroeger aan geen kerk dachten, zoeken en vinden nu heil en baat in "de vertroosting der gelaten mensen", de godsdienst. Ik ken allerdroevigste gevallen van zielen, zozeer ontredderd, dat zij alleen in de haven van een mystieke devotie hun evenwicht en zielenrust meenden terug te vinden. Proselietenmakers zijn overigens in geen tijd met meer ijver doende geweest om de verdwaalde schapen in de eigenlijke stal te lokken. Dergelijke toestanden zag men ook in vroegere tijden, toen oorlog, pest en dure tijd de mensen uit hun gewoonteleven rukten en tot boetedoening en versterving deden neigen. Nooit heb ik hier meer dan vorige winter de kerken weten bezoeken. Het was 's avonds, bij het vroege

duisteren, een dagelijkse begankenis van mannen en vrouwen, die de drempel van de tempels in- of uitstroomden. Beroemde predikers deden boven de hoofden van de “vernederden en beledigden” zoals Dostojewsky ze zou noemen, stromen van kanselwelsprekendheid vloeien. En zeer zeker zullen daar onder die duizenden wel enige honderden zijn, die niet aan een reflexbeweging van angst alleen hebben gehoorzaamd, die onder de huivering van de loerende dood niet alleen tot de godsvrees waren gekomen, maar die werkelijk diep in zich bevrediging hebben gevonden van een tot dan toe ongeneeslijk moreel leed. Maar velen ook, thans reeds, nu de oorlogspsychose haar acute periode door is, velen keren reeds tot hun normale onkerksheid terug, (zonder daarom in het minst slechtere mensen te zijn geworden), velen beschouwen het oorlogswee, dat over ons is gevallen, niet langer als een straf, die ons, vanwege onze talloze zonden terecht (zo heette het in vele predicaties bij de aanvang) werden toegemeten! De toon van die preken is nu niet meer dezelfde, want – uit de mond van een buitenman hoorde ik het nog dezer dagen – het had ook vele gelovigen geschokt, dat hun dat harde woord uit herderlijke mond was toegeslingerd toen. “Want, in Gods naam, wat hebben wij toch misdaan?” vroegen zij zich af. Waarvoor die straf, voor ons? En dan, in alle landen wordt toch dezelfde God aanbeden, en ieder vraagt hem in zijn eigen taal bijstand om de vijand te vernielen ... Velen gaan daar nu over nadenken, en – komen uiteindelijk tot een berusting, die meer wijsgerig dan godsdienstig moest heten.

Maar laat ik zwijgen van die geestelijke noden – de allerteerste, de allerindividueelste, waar men onder verstandige mensen (zoals Frederik van Eeden ergens gevat schreef) liefst het stilzwijgen over bewaart ...

Ik herinner me geen tijd, dat de leeszaal van onze bibliotheken zoveel aantrek hadden. Er is hier te Antwerpen een mij tamelijk wel

bekende instelling, de stedelijke hoofdbibliotheek op het Conscienceplein. In 1913 werd de leeszaal, meestal door studerende of gestudeerde, bezocht door 16.169 personen, die er 34.623 boekdelen raadpleegden; in 1914 daalde dat aantal in geringe mate (denk aan de maanden augustus en volgende), namelijk tot 15.486 personen, die 32.890 delen lazen; in 1915 kwamen er niet minder dan 25.857 personen, die 49.619 – dus zowat 50.000 boekdelen – ter lezing hadden. Zowat 15.000 meer dan twee jaar geleden; zulke cijfers zeggen toch wat.

Maar cijfers, ik weet het, zijn dor, en onaangenaam voor de lezer. Lang geleden heb ik een statistiekje (ik hou daar anders niet meer van dan volstrekt nodig) gemaakt met opgaven van de soort werken, die bij voorkeur werden gevraagd in de oorlogsperiode. Ik haal daar een paar regels uit aan, ter meerdere volledigheid.

“De fluctuaties augustus-september-oktober (1914), met het climax september, zijn tekenend genoeg. Augustus, begin van de oorlog, weinig lezers, althans minder dan in 1913. In september, maand van vakantie, van mensen zonder betrekking, van militairen die opzoeken te doen hebben, van staatsambtenaren met de regering naar Antwerpen gekomen, van studenten en scholieren die verstrooiing zoeken. Eindelijk de oktobermaand: beschieting, inneming door de Duitsers en bezetting, vlucht van het merendeel der bevolking.”

Wat nu de aard van het gelezene betreft. Toen gaf ik die over de drie eerste oorlogsmaanden; thans ben ik in staat dat overzichtje tot de jaren 1914-15 uit te breiden.

Zo raadpleegde men in de leeszaal:

	1914	1915
Nederlandse letterkunde	4696 werken	9679 werken
Franse	4696 werken	12.448 werken
Duitse	625 werken	1203 werken
Engelse	266 werken	1176 werken

In 1914 kwamen daarvoor 10.302 lezers, in 1915, 22.036.

Maar genoeg cijfers. Het enige wat ik er nog moet bijvoegen, is dat er in 1914 1429 uitleners waren, tegen 2296 in 1915.

Welsprekender nog dan deze cijfers zijn die van de Volksbibliotheek (Blindestraat 19) met haar 4 hulplokalen, nl. in de Verdussenstraat 42, de Violetstraat 65, de Abdijstraat (Kiel), de Provinciestraat 112. (Nu is er nog een bijgekomen op de Katelijnevest). Maar hier zal ik u niet met onderverdelingen vermoeien. Verneem dan, dat van januari tot en met december 1915 in onze volksboekerijen aan gezonde en degelijke ontspanningslectuur (dit is letterkunde, populaire wetenschap, enz.) werden in bruikleen gegeven

In 1913: 174.407 boekdelen;

In 1914: 181.783 boekdelen

In 1915: 415.323 boekdelen

Een half miljoen boekdelen ongeveer in 1915!

En als ik u zeg, dat onze Vlaamse bevolking in 1915 niet minder dan 158.762 Nederlandse letterkundige werken heeft te lezen gehad, tegen 38.012 in 1913 en 62.766 in 1914, dan zult ge zeker wel

gelukkig zijn en, aan cijfers zat, deze krant met een zucht – ik hoop van voldoening? – opzij leggen.

Wat bewijst echter dit alles?

Dat ons volk honger heeft – niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk.

Het bewijst ook, dat de stad Antwerpen georganiseerd is, voorbeeldige georganiseerd, om althans een goed deel van die nood te lenigen. En het mag een eretitel zijn voor de Antwerpse schepen, die deze instellingen onder zijn bewind heeft, dr. Victor Desguin – en ook wel voor het personeel van die boekerijen, nietwaar? – dat dit fraaie resultaat is bereikt.

En dan vergat ik nog te zeggen, dat er in vele wijken een hele reeks leeszalen bijgekomen is door de zorgen van het Nationaal Comité voor Hulp en Voeding, waaromtrent ik voorlopig – gelukkig voor u! – over geen cijfers noch andere gegevens beschik.

De feniks.

Van onze correspondent Emanuel de Bom te Antwerpen op 30 mei:

Ik zie het nog of het gisteren was: door de beschoten stad lopend, die onvergetelijke morgen van de 9e oktober 1914, zag ik een der eerste huizen die getroffen waren, in lichterlaaie staan. Het was in de Kasteelpleinstraat. Het erf brandde af tot de grond ...

Dezer dagen kwam ik er weer voorbij, en keek toevallig naar het oude puin: daar was een heel nieuw en fraai huis in baksteen en Franse steen opgerezen, en ik zag een gedenksteen in de gevel, met erop gebeiteld een opwaarts stijgende vogel, waaronder dit goed klinkende rijm:

Door 't oorlogvuur vernield/
En in de grond verloren/
Doch als de feniks weer/
Uit d'eigen as herboren./
1914-1916

Klinkt het niet als een profetie?

P.S. Het adres van de voorzitter van Diesterweg's Hulpkas te Antwerpen, aan wie bijdragen kunnen gestuurd worden voor het koloniewerk en andere bijstand aan behoeftige schoolkinderen, is niet, zoals door een zetfout hier werd gedrukt, Lange Yperstraat, maar Lange Ypermanstraat 41.

Ingezonden stuk.

Amersfoort, de 30^e mei 1916.

Waarde Heer,

Uw ochtendblad van heden bevat een uittreksel van N. N., verschenen in de "Vlaamsche Gedachte" en handelend over de toestand van het Belgische middelbaar onderwijs in Nederland. Over het Belgisch atheneum te Amersfoort zegt de schrijver: "Amersfoort dient feitelijk voor de geïnterneerde militairen te Zeist en is gevestigd in de lokalen der H. B. S. Men zou denken, dat hier toch alles in het Nederlands zou gebeuren, daar de kinderen, die er op school gaan, alle uit de volksklasse zijn: geenszins, ook hier is alles Frans. Is dat niet wraakroepend? En het leraarskorps? Het grootste gedeelte bestaat uit aalmoezeniers, geïnterneerde officieren en ... een cipier uit de gevangenis van Hasselt, die er handelswetenschappen moet onderwijzen!!!"

Deze woorden willen de wetenschappelijke waarde van ons onderwijs in twijfel trekken, stellen de taaltoestanden in een vals daglicht en randen een van onze collega's in zijn eer aan.

Die enkele regels wemelen van ... onnauwkeurigheden. Onnauwkeurigheden wat betreft het lerarenkorps, onnauwkeurigheden inzake toepassing van de taalwetten, onnauwkeurigheden in het aanduiden van het ambt van een der leraren.

- I. Het grootste gedeelte zou bestaan uit aalmoezeniers, geïnterneerde officieren en een cipier? Indien N. N. zich de moeite getroost had zijn inlichtingen uit een zuivere bron te putten, zou hij beter op de hoogte zijn van het ontstaan van ons atheneum. Dan zou hij weten dat deze schoolinrichting het werk is van enkele geïnterneerde oud-studenten uit Amersfoort. Toen dr. Buitenrust Hetteema, lid van de "Centrale Commissie voor het onderwijs aan de uitgewekenen", de bibliotheek van het A. N. V. kwam bezoeken, had ondergetekende een gesprek met hem over de mogelijkheid van het inrichten van een atheneum. Dr. Buitenrust Hetteema zou afspreken met de Centrale, terwijl ondergetekende verantwoord zou voor een voldoende aantal leerlingen en voor degelijke onderwijskrachten. Talrijke leerlingen gaven zich weldra op, dank zij de ijverige bemoeiingen van aalmoezener De Ridder: in de studentenafdeling vormde zich de eerste kern van de leraren:

Prof. Antoine, hoogleraar aan de Universiteit te Leuven: Dr. Sterkens, doctor in de natuur- en wiskunde, leraar aan het atheneum te Gent: Dr. Dubois, doctor in de Nederlandse letteren, leraar aan het atheneum te Oostende: E. Bellefroid en H. Aendekerck, licentiaten in de consulaire en

handelswetenschappen; R. van Oppens, kandidaat in de wijsbegeerte en de letteren.

Daarbij voegden zich weldra: Prof. Dr. Michotte, hoogleraar aan de universiteit te Leuven; Mr. Carlier, doctor in de rechten.

Wat de aalmoezeniers betreft, moet ik bekennen, dat ik niets in te brengen heb tegen het meervoud, daar er twee zijn: aalmoezenier De Ridder, de bestuurder van onze school en de spil van alle Belgische inrichtingen alhier, alsook aalmoezenier Mariaule, wiens titel, doctorandus in de klassieke talen, bevoegdheid waarborgt.

Er zijn vijf officieren: majoor Lefranc, commandant De Jonghe d'Ardoye, 1^e luitenant Vermeulen, 1^e luitenant Durant, 2^e luitenant Boute, die allen reeds vroeger in het militair onderwijs waren.

- II. Een bewijs, dat N. N. niet aangeklopt heeft bij de ware Jakob, is de vermelding dat onze school in de lokalen der H. B. S. gevestigd is. Hij zou moeten weten, dat sedert 6 november 1916 (5? - Redactie N.R.C.), de centrale commissie een huis voor ons gehuurd heeft in de Van Vundenstraat en dat onze leerlingen slechts naar de H. B. S. gaan voor hun praktische oefeningen in de natuur- en scheikunde.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om openlijk hulde te brengen aan de bestuurder van de H. B. S. voor zijn welwillendheid, die ons toegelaten heeft het onderwijs in deze vakken op het nodige wetenschappelijk peil te houden.

- III. "Ook hier is alles Frans". Deze aanval verwondert ons, daar de toestanden op taalkundig gebied bij ons, in Vlaamsgezind opzicht, veel beter zijn dan elders. De wet eist dus: buiten Nederlands, Duits en Engels, twee vakken (gewoonlijk geschiedenis en aardrijkskunde) in het Nederlands, aan de Vlamingen. Een bestuur, dat eerlijk verlangt de taalwetten toe te passen, moet echter rekening houden met het feit, dat

Vlamingen en Walen in dezelfde klassen verzameld zijn en dat het niet altijd opgaat die in verschillende secties te verdelen: in de hogere klassen te klein aantal leerlingen, gebrek aan gediplomeerde leerkrachten en soms – helaas – gebrek aan geld.

In het Belgisch atheneum is de toestand de volgende:

Nederlands, getal lesuren: 6 in de laagste klas, 3 in de andere klassen; de Walen hebben wekelijks 9 uren in de laagste en 6 uren in de andere klassen.

Duits: onderwezen in het Nederlands. Nederlandse schoolboeken worden gebruikt (Beekman en van Goor), uitleg wordt aan de Walen in het Frans gegeven.

Hetzelfde voor het Engels: Nederlandse schoolboeken van Roorda, ten Bruggencate en Nolst Trenité.

Geschiedenis en aardrijkskunde: in het Nederlands in de 5e en 6e.

Daar wij in september op een nieuwe leraar, met kennis van die vakken, mogen rekenen, zullen, van het nieuwe schooljaar af, geschiedenis en aardrijkskunde in al de klassen in het Nederlands onderricht worden.

Natuurlijke historie, natuur- en scheikunde: worden uitsluitend in het Frans onderwezen door een Waal. Wij vragen niets beter dan ook voor deze vakken ons naar de wet te mogen schicken, maar ... kent N. N. een gediplomeerd leraar, die bekwaam is het Nederlands als voertaal te gebruiken? Indien hij er een kent, en hem ons aanduidt, dan zullen wij, en de Vlaamse zaak, hem zeer dankbaar zijn.

- IV. In cauda venenum. Waarlijk. Ik kon me moeilijk voorstellen, dat Vlamingen zich tot zulke handelswijze konden verlagen en dat Leo Picard die persoonlijke aanval tegen een van onze collega's in zijn blad een plaats zou gunnen! De ... cipier uit de gevangenis te Hasselt!!! is griffieroverste aldaar, wat eigenlijk niet hetzelfde

is!!! En hier verklaar ik, dat onze collega zijn lessen op uitstekende wijze geeft, hetgeen niemand zal verwonderen van degenen die hem kennen en weten dat hij sedert 1907 zijn diploma van licentiaat in de consulaire en handelswetenschappen te Luik op schitterende wijze verkregen heeft.

Namens de schoolcommissie
Dr. Herman Dubois

Van de grens bezuiden Valkenswaard wordt aan het Eindhovens Dagblad geschreven, dat de elektrische draadversperring door de Duitsers ook aan dit gedeelte van onze grens gereed is gemaakt. Binnen enkele dagen worden de draden onder stroom gebracht.

Vrijdag 2 juni 1916 – avondeditie

Geïnterneerden.

Vierentwintig geïnterneerde Belgen uit Amersfoort zullen werk verkrijgen in de stoommeubelenfabriek der firma De Voogt en C° te Wageningen.

Londen, 1 juni. Officieel. Engelse vliegtuigen hebben gisteren op verkenning, al vliegend, een langdurig gevecht geleverd met drie vijandelijke vliegtuigen. Een van de laatste is neergeschoten, een van de onze wordt vermist.

Een vijandelijk luchtvaartuig heeft 's nachts acht bommen op Poperinge geworpen, zonder schade aan te richten.

Oproeping van Belgen.

Havre, 1 juni. De Belgische regering heeft vandaag besloten, dat de Belgen van 18 tot 40 jaar, die in het buitenland of in een niet bezet gebied vertoeven en die voor de militaire dienst goedgekeurd worden, hetzij bij het leger zelf in dienst gesteld zullen worden, hetzij bij de nijverheid die in het belang van de nationale verdediging werkzaam is. Bij de verdeling van deze dienstplichtigen zal rekening gehouden worden met de beroepen, de familieomstandigheden, de leeftijd en de behoeften van de geallieerde landen, waar die Belgen zich bevinden. Een koninklijk besluit op dit stuk is in voorbereiding.